

Procedura „Niebieskie Karty”

Podejmowanie interwencji w rodzinie dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli:

- jednostek organizacji pomocy społecznej,
- komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia

w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Procedura nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą.

Celem realizacji procedury jest dobro i bezpieczeństwo osób doznających przemocy w rodzinie, ale także skuteczna współpraca przedstawicieli różnych instytucji, które są zobowiązane do reagowania w przypadku wystąpienia przemocy domowej.

Wszczęcie procedury "Niebieskie Karty" następuje przez wypełnienie formularza "Niebieska Karta – A" w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Przedstawiciel instytucji, która wszczyna procedurę, wypełnia „Niebieską Kartę Karta – A” w obecności osoby doświadczającej przemocy. W przypadku braku takiej możliwości, np. ze względu na jej nieobecność, wypełnienie formularza powinno nastąpić niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z osobą krzywdzoną. W sytuacji, kiedy nie jest to możliwe, dopuszcza się wypełnienie formularza bez jej udziału. W stosunku do wszystkich osób doświadczających przemocy, które mieszkają wspólnie ze sprawcą, wystarczy wypełnić jeden formularz.

Po wpłynięciu formularza „A” do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego powoływana jest grupa robocza w celu rozwiązania problemu przemocy w danej rodzinie.

W skład grupy roboczej mogą zostać powołani m.in. pracownicy socjalni, policjanci, przedstawiciele ochrony zdrowia, oświaty, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, kuratorzy sądowi. W trakcie trwania procedury osoba doznająca przemocy zapraszana jest na posiedzenie grupy roboczej. Osoba podejrzana o stosowanie przemocy w rodzinie wzywana jest na posiedzenie grupy roboczej przez przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Czynności podjęte w ramach procedury dokumentowane są przy pomocy następujących formularzy:

Formularz **„Niebieska Karta – A”**: wypełnienie go wszczyna procedurę; formularz wypełnia jeden z przedstawicieli w.w. podmiotów.

Formularz **„Niebieska Karta – B”**: jest przekazywany osobom doznającym przemocy w rodzinie; zawiera pouczenie oraz informacje nt. czym jest przemoc, jak zmienić swoją sytuację, gdzie szukać pomocy (wykaz placówek udzielających wsparcia).

Formularz **„Niebieska Karta – C”**: wypełnia się go z osobą doznającą przemocy w rodzinie.

Formularz **„Niebieska Karta – D”**: wypełniany jest w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

Na każdym etapie procedury, przeprowadzanie rozmów z członkami rodziny, którzy mogą doświadczać przemocy, powinno odbywać się w warunkach gwarantujących bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności.

Osobie doznającej przemocy w rodzinie oferuje się pomoc:

- psychologiczną i terapeutyczną (indywidualne konsultacje z psychologiem lub udział w grupach o charakterze terapeutycznym),
- wsparcie prawne,
- wsparcie socjalne i materialne,
- wsparcie w sferze kompetencji wychowawczych i rodzicielskich,
- edukację w zakresie swoich praw,
- aktywizację zawodową i wsparcie niezależności finansowej.

Najważniejszym elementem procedury jest uświadomienie osobie pokrzywdzonej kilku faktów:

1. Za przemoc odpowiada osoba ją stosująca, ofiara nie ponosi winy.
2. Nikt nie ma prawa krzywdzić innych, niezależnie od powodów, które go do tego skłoniły.
3. Prawo chroni każdego, także w jego domu.
4. Osoby doznające przemocy we własnym domu nie są same – wiele osób i instytucji może i chce zaangażować się w ich ochronę.
5. Osoby dorosłe odpowiadają za bezpieczeństwo dzieci i innych osób zależnych (chorych, niepełnosprawnych), nawet jeśli same ich nie krzywdzą.

Zakończenie procedury może nastąpić w sytuacji ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu jej stosowania przez sprawcę oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Przyczyną może być też rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej, na podstawie oceny sytuacji w rodzinie, podejmują decyzje, czy dana sprawa kwalifikuje się do zakończenia.

Procedura „Niebieskie Karty” odbywa się zgodnie z art. 9d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249). Aktem wykonawczym jest Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz. U. z 2011 r. nr 209, poz. 1245).